

ADRAN 7: PREIFATRWYDD

7.1 Cyflwyniad

- Disgwyliadau Teg am Breifatrwydd

7.2 Atgyfeiriadau Gorfodol

7.3 Canllawiau

- Preifatrwydd a Chydsyniad
- Recordio Cudd
- Gwneud Nodiadau Electronig
- Dyfeisiau Recordio Anamlwg
- Ffrydio Byw
- Ymchwilwyr Preifat
- Ceisio Cyf-weld yn Ddirybudd
- Dilyn Cyrchoedd
- Gohebu ar Farwolaeth, Dioddefaint a Gofid
- Gwybodaeth Bersonol
- Pobl Ar Goll

7.1 CYFLWYNIAD

Mae'r BBC yn parchu preifatrwydd ac ni fydd yn tresmasu arno heb reswm da, ym mha le bynnag yn y byd rydym yn gweithredu. Mae Deddf Hawliau Dynol 1998 yn amddiffyn preifatrwydd unigolion, a gwybodaeth breifat amdanynt, ond mae'n cydbwysu hynny â hawl darlledwr i ryddid mynegiant. Mewn rheoliadau, mae Cod Darlledu Ofcom¹ yn datgan 'Os ceir unrhyw dresmasu ar breifatrwydd mewn rhaglenni, neu mewn cysylltiad â chael deunydd sydd wedi'i gynnwys mewn rhaglenni, rhaid bod â chyfiawnhad dros hynny.'²

Er mwyn cyflawni'r rhwymedigaethau moesegol, rheoliadol a chyfreithiol hyn yn ein hallbwn, bydd angen ystyried y cydbwysedd rhwng preifatrwydd a'n hawl i ddarlledu gwybodaeth er budd y cyhoedd. Rhaid i ni allu dangos pam mae cyfiawnhad dros dresmasu ar breifatrwydd ac, wrth gyfiawnhau achos o dresmasu ar sail y budd i'r cyhoedd, dylid ystyried cymesuredd; po fwyaf fydd yr ymyrraeth, mwyaf fydd y budd i'r cyhoedd sydd ei angen i'w gyfiawnhau.

(Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3)

Bydd tresmasu ar breifatrwydd yn cael ei ystyried mewn dau gam, ac yn galw am gyfiawnhad dros gasglu ac am ddarlledu deunydd lle mae disgwyliad teg am breifatrwydd.

Disgwyliadau Teg am Breifatrwydd

Bydd disgwyliadau teg am breifatrwydd yn amrywio yn ôl lle a natur yr wybodaeth, y gweithgarwch neu'r cyflwr dan sylw, y graddau y mae'n gyhoeddus (os o gwbl) ac a yw'r unigolyn dan sylw yn llygad y cyhoedd eisoes. Gellir cael amgylchiadau lle mae'n rhesymol i bobl ddisgwyl preifatrwydd hyd yn oed mewn man cyhoeddus. Gall rhai gweithgareddau a chyflyrau fod o natur mor breifat fel y byddai ffilmio neu recordio, hyd yn oed mewn man

¹ Yr adran o God Darlledu Ofcom sy'n ymwneud â hyn yw 8: Preifatrwydd.

² Rheol 8.1, Cod Darlledu Ofcom

ADRAN 7: PREIFATRWYDD

cyhoeddus, yn gallu golygu tresmasu ar breifatrwydd. Mae pobl sy'n destun ymchwiliad neu sydd yn llygad y cyhoedd, eu teulu a'u ffrindiau agos, yn cadw'r hawl i fywyd preifat, er bod ymddygiad preifat yn gallu codi materion y mae'n deg eu hystyried er budd y cyhoedd.

Rhaid i ni gydbwyso budd y cyhoedd mewn rhyddid mynegiant a'r disgwyliad teg am breifatrwydd gan unigolion. Mae'n bwysig bod modd cyfiawnhau unrhyw dresmasu ar breifatrwydd wrth gasglu deunydd am ei fod yn gymesur â'r amgylchiadau ym mhob achos.

Rhaid i ni allu cyfiawnhau tresmasu ar breifatrwydd unigolyn heb ei gydsyniad drwy ddangos bod y budd i'r cyhoedd yn bwysicach na'r ymyriad.

Ni fyddwn fel arfer yn gohebu ar ymddygiad preifat ffigyrau cyhoeddus oni bai fod eu hymddygiad yn anghyfreithlon neu lle mae materion cyhoeddus ehangach yn cael eu codi un ai gan yr ymddygiad ei hun neu'r canlyniadau iddo wedi iddo ddod yn hysbys i lawer. Ni fydd y ffaith ei fod wedi'i gyhoeddi gan gyfryngau eraill yn cyfiawnhau gohebu arno gennym ni.

Rhaid i ni gydbwyso'r budd i'r cyhoedd mewn gohebu'n llawn a chywir ar storïau sy'n ymwneud â gofid a dioddefaint pobl a phreifatrwydd yr unigolyn a pharch at ei urddas dynol.

Wrth gasglu gwybodaeth bersonol gan gyfranwyr, cynulleidfaoedd ac aelodau eraill o'r cyhoedd, rhaid i ni fod yn glir ynghylch sut rydym yn bwriadu ei defnyddio. Rhaid ei thrin yn unol â'r Canllawiau hyn a Llawlyfr Diogelu Data y BBC. Cymerwch gyngor gan Swyddog Diogelu Data y BBC.

7.2 ATGYFEIRIADAU GORFODOL

(Mae Atgyfeiriadau Gorfodol yn rhan o system rheoli golygyddol y BBC. Maent yn rhan hanfodol o'r broses i sicrhau cydymffurfiaeth a rhaid cadw atynt.)

Atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol

7.2.1 Rhaid i unrhyw gynnig i gasglu deunydd yn anghyfreithlon y tu allan i'r DU drwy anwybyddu cyfreithiau preifatrwydd neu gyfreithiau tebyg eraill yn y wlad berthnasol gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol. Rhaid ymgynghori hefyd â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

(Gweler 7.3.12)

7.2.2 Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio recordiadau cudd a wnaed gan eraill gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol cyn ei gymeradwyo gan ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, gan y golygydd comisiynu. Os na fyddai'r BBC wedi barnu bod cyfiawnhad dros gasglu'r deunydd o dan amgylchiadau tebyg, rhaid atgyfeirio'r cynnig i sylw'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 7.3.21)

7.2.3 Rhaid i unrhyw gynnig i ddarlledu, heb gydsyniad, recordiadau a wnaed yn wreiddiol i ddibenion gwneud nodiadau gael ei gymeradwyo gan y Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol. Dim ond mewn amgylchiadau eithriadol y rhoddir caniatâd i ddarlledu deunydd a gasglwyd fel hyn.

ADRAN 7: PREIFATRWYDD

(Gweler 7.3.23)

7.2.4 Rhaid i unrhyw gynnig i ddarparu camerâu a microffonau i'w gwisgo am eu cyrff i drydydd partïon lle byddai gwneud hynny'n gallu tresmasu ar breifatrwydd unigolyn neu lle mae'r trydydd parti'n mynd i mewn i safle preifat heb ganiatâd gael ei atgyfeirio ymlaen llaw i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 7.3.24)

7.2.5 Rhaid i unrhyw gynnig i adael cyfarpar recordio heb neb i ofalu amdano ar eiddo preifat heb gydsyniad y meddiannydd gael ei atgyfeirio i'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni a'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 7.3.26)

7.2.6 Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio dyfais tracio lle byddai'n tresmasu ar breifatrwydd unigolyn gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 7.3.27)

7.2.7 Rhaid i unrhyw gynnig i ymchwilydd preifat sy'n gweithredu ar ran y BBC dorri'r Canllawiau Golygyddol neu, yn eithriadol, dorri'r gyfraith wrth gynnal ymchwiliad gael ei gymeradwyo ymlaen llaw gan ffigwr golygyddol uwch a fydd yn gorfod ymgynghori â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol cyn cymeradwyo a hefyd rhaid ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni os credir bod posiblwydd y caiff y gyfraith ei thorri.

(Gweler 7.3.34)

7.2.8 Rhaid cael cytundeb y Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol i unrhyw gynnig i recordio cyfweiliad dirybudd ag unigolyn yn gudd. Dim ond o dan amgylchiadau eithriadol iawn y rhoddir caniatâd i gasglu deunydd fel hyn a rhaid iddo fod er budd y cyhoedd.

(Gweler 7.3.38)

Atgyfeiriadau Eraill

7.2.9 Rhaid i unrhyw gynnig i recordio'n gudd, ac eithrio at ddibenion gwneud nodiadau, gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol cyn ei gymeradwyo gan y ffigwr golygyddol uwch perthnasol yn yr isadran neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, gan y golygydd comisiynu.

(Gweler 7.3.12)

7.2.10 Os bydd angen arfer unrhyw dwyll i gael deunydd a recordir yn gudd (heblaw cuddio cyfarpar recordio), hwnnw fydd y lleiaf sydd ei angen a dylai fod yn gymesur â'r pwnc a rhaid ei atgyfeirio i'r ffigwr golygyddol uwch perthnasol neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu.

(Gweler 7.3.12)

ADRAN 7: PREIFATRWYDD

7.2.11 Rhaid i unrhyw gynnig i enwi unigolion neu sefydliadau a recordiwyd yn gudd ar gyfer ymchwil defnyddwyr, gwyddonol neu gymdeithasol heb eu cydsyniad gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol a fydd yn ystyried y budd i'r cyhoedd sydd yn eu henwi a rhwymedigaethau'r BBC o ran tegwch.

(Gweler 7.3.16)

7.2.12 Rhaid i unrhyw gynnig i gynnwys pobl y gellir eu hadnabod mewn darllediad byw at ddibenion comedi neu adloniant yn ddjarwybod iddynt, boed drwy ymddangos neu siarad â nhw dros y ffôn, gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol ar y dechrau.

(Gweler 7.3.20)

7.2.13 Rhaid i unrhyw gynnig i gasglu deunydd drwy ddefnyddio drôn gael ei atgyfeirio i ffigur golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu.

(Gweler 7.3.25)

7.2.14 Rhaid i unrhyw gynnig i ddarlledu ffrwd fyw heb dynnu sylw pobl sy'n ymddangos ynddi at y darllediad gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 7.3.32)

7.2.15 Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio ymchwilydd preifat gael ei gymeradwyo gan ffigur golygyddol uwch a all ymgynghori â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol cyn mynd ymlaen.

(Gweler 7.3.34)

7.2.16 Rhaid i unrhyw gynnig i geisio cyfweld yn ddirybudd, wyneb yn wyneb neu dros y ffôn, lle rydym wedi ceisio trefnu apwyntiad i gyfweld yr unigolyn neu'r sefydliad dan sylw, gael ei gymeradwyo gan ffigur golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, gan y golygydd comisiynu.

(Gweler 7.3.36)

7.2.17 Rhaid i unrhyw gynnig i geisio cyfweld unigolyn neu sefydliad yn ddirybudd, wyneb yn wyneb neu dros y ffôn, lle nad ydym wedi ceisio trefnu apwyntiad i'w gyf-weld cyn hynny, gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol cyn ei gymeradwyo gan ffigur golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, gan y golygydd comisiynu a rhaid cadw cofnod ysgrifenedig o'r penderfyniad. Nid yw hyn yn berthnasol i gasglu deunydd ar gyfer yr agenda newyddion ddyddiol.

(Gweler 7.3.37)

7.2.18 Fel arfer, dylai unrhyw gynnig i geisio cyf-weld yn ddirybudd, wyneb yn wyneb neu dros y ffôn, at ddibenion comedi neu adloniant gael ei gymeradwyo ymlaen llaw gan ffigur golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, gan y golygydd comisiynu. Dylid ymgynghori hefyd â'r tîm Polisi Golygyddol.

ADRAN 7: PREIFATRWYDD

(Gweler 7.3.39)

7.2.19 Rhaid i unrhyw gais gan awdurdod cyhoeddus am wybodaeth bersonol cyfrannwr gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol a'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni cyn ymateb.

(Gweler 7.3.50)

7.2.20 Rhaid i unrhyw gynnig i gasglu gwybodaeth bersonol ar un o wefannau Gwasanaethau Cyhoeddus y BBC a allai gael ei datgelu i drydydd partïon, yn cynnwys Gwasanaethau Masnachol y BBC, gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a all ddymuno ymgynghori â'r tîm Hawliau Gwybodaeth a thîm Masnachu Teg y BBC.

(Gweler 7.3.51)

7.2.21 Rhaid i unrhyw gynnig i ddatgelu gwybodaeth bersonol rhywun dan 18 oed i drydydd parti heb ei gydsyniad gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a ddylai ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol, y tîm Amddiffyn a'r tîm Hawliau Gwybodaeth.

(Gweler 7.3.52)

7.3 CANLLAWIAU

Preifatrwydd a Chydsyniad

7.3.1 Pan fydd cyfranwyr wedi rhoi cydsyniad ar sail gwybodaeth i gymryd rhan yn ein hallbwn, gellir cymryd eu bod wedi ildio eu disgwyliadau o ran preifatrwydd mewn perthynas â'u cyfraniad, o dan unrhyw amodau a gytunwyd ar gyfer eu cyfranogiad.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.1-6.3.5)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Preifatrwydd ac Adloniant/Adloniant Ffeithiol)

7.3.2 Dylem weithredu'n agored lle mae perygl o dresmasu ar breifatrwydd pobl, oni bai fod cymeradwyaeth wedi'i rhoi i ni i recordio'n gudd. Mae hyn yn bwysig wrth ddefnyddio dyfeisiau recordio anamlwg neu ffrydio byw. Lle bo'n ymarferol, dylem ddangos hysbysadau i roi gwybod i bobl ein bod yn recordio neu'n defnyddio ffrwd fyw a'u galluogi i'n hosgoi.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.24-7.3.25 a 7.3.31)

7.3.3 Wrth ffilmio'n agored mewn mannau sy'n hygyrch i'r cyhoedd, ni fyddwn fel arfer yn cael cydsyniad unigolion sy'n digwydd cael eu dal gan lygad y camera fel rhan o olygfa gyffredinol, oni bai eu bod yn ymwneud â gweithgaredd lle mae ganddynt ddisgwyliad teg o breifatrwydd nad yw'n bwysicach na'r budd i'r cyhoedd o'u dangos.

Fodd bynnag, os bydd unigolyn neu sefydliad yn gofyn i ni stopio ffilmio neu recordio (boed ar gyfer darllediad byw neu un wedi'i recordio) oherwydd pryder ynghylch preifatrwydd, dylem wneud hynny fel arfer, oni bai fod cyfiawnhad er budd y cyhoedd i ni barhau.

ADRAN 7: PREIFATRWYDD

Os bydd rhywun yn cysylltu â ni yn syth ar ôl ffilmio gyda chais rhesymol i beidio eu dangos yn y recordiad, dylem gytuno i hyn fel arfer oni bai bod cyfiawnhad er budd y cyhoedd dros beidio â gwneud hynny.

7.3.4 Mewn manau a all fod yn sensitif, er enghraifft, ambiwlansiau, ysbytai, ysgolion, carchardai neu orsafoedd heddlu, dylem gael dau gydsyniad ar wahân fel arfer: un ar gyfer casglu'r deunydd ac un arall ar gyfer ei ddarlledu, oni bai fod cyfiawnhad dros beidio â chael cydsyniadau o'r fath.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Argyfyngau Meddygol)

7.3.5 Fel arfer byddwn yn cael cydsyniad cyn recordio ar eiddo preifat. Er hynny, gellir cyfiawnhau recordio ar eiddo preifat heb gael caniatâd ymlaen llaw lle mae mynediad cyffredinol i'r cyhoedd, er enghraifft, rhodfa siopa, gorsaf drenau neu faes awyr. Gellir ei gyfiawnhau hefyd lle mae gennym reswm i gredu y bydd ei recordio'n helpu i ddatgelu ymddygiad anghyfreithlon neu wrthgymdeithasol neu lle mae cyfiawnhad drosto fel arall er budd y cyhoedd. Wrth recordio heb gael cydsyniad ymlaen llaw ar eiddo preifat, os bydd y perchennog, y meddiannydd cyfreithiol neu berson sy'n gweithredu o dan ei awdurdod yn gofyn i ni stopio, fe ddylem wneud hynny fel arfer oni bai fod cyfiawnhad dros barhau er budd y cyhoedd.

Fel arfer byddwn yn gadael eiddo preifat pan ofynnir i ni wneud hynny gan y meddiannydd cyfreithiol. Dylem fod yn ymwybodol o gyfraith tresmasu. Mae mynd i mewn i eiddo preifat heb gydsyniad yn gallu bod yn gamwri sifil, ond nid yw'n fater i'r heddlu fel arfer.

Fel arfer, ni ddylid dangos gwybodaeth sy'n datgelu ble mae cartref neu deulu rhywun heb gydsyniad yr unigolyn dan sylw. Dylid ystyried a oes cyfiawnhad dros gyhoeddi gwybodaeth a allai ddatgelu union leoliad cartref neu deulu rhywun.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.40)

7.3.6 Pryd bynnag rydym yn ffilmio, dylem fod yn ymwybodol o'r risg o recordio gwybodaeth breifat yn ddiarwybod heb ganiatâd, mewn cofnodion ysgrifenedig, er enghraifft, neu ar sgriniau cyfrifiaduron neu mewn swyddfeydd.

Plant, Pobl Ifanc a Chyfranwyr Agored i Niwed

7.3.7 Pan fydd plant yn ymddangos yn ein hallbwn mewn ffordd a all amharu ar eu disgwyliad teg o breifatrwydd, dylem gael cydsyniad y plentyn fel arfer pryd bynnag y bo modd yn ogystal â chydsyniad ar sail gwybodaeth rhiant, gwarcheidwad cyfreithiol neu berson arall sy'n 18 oed neu'n hŷn ac sy'n gweithredu in loco parentis. Mae hefyd yn bosibl y bydd angen cael cydsyniad ar sail gwybodaeth gan berson cyfrifol 18 oed neu hŷn yng nghyswllt pobl agored i niwed. Mae'n bosibl y bydd ystyriaethau cyfreithiol ychwanegol yng nghyswllt plant a phobl agored i niwed a gellir gofyn am gyngor gan y tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

Nid yw plant yn colli eu hawl i breifatrwydd oherwydd enwogrwydd neu ddrwg-enwogrwydd eu rhieni, er enghraifft, neu oherwydd digwyddiadau yn eu hysgolion.

(Gweler Adran 9 Plant a Phobl Ifanc fel Cyfranwyr: 9.3.14-9.3.20)

ADRAN 7: PREIFATRWYDD

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Gweithio â Chyfranwyr Agored i Niwed neu Gyfranwyr sydd mewn Perygl o fod yn Agored i Niwed)

Trydydd Partïon

7.3.8 Mae cynnwys sy'n datgelu gwybodaeth bersonol am unigolyn yn gallu bod yn dresmasu ar ei breifatrwydd hyd yn oed os nad yw'n cyfrannu i'r rhaglen neu wedi'i gynnwys ynddi yn uniongyrchol. Mae hyn yn gallu cynnwys gwybodaeth bod rhywun yn destun ymchwiliad rheoleiddiol neu ymchwiliad gan yr heddlu yn ogystal â thystiolaeth bersonol am drydydd parti. Os nad yw gwybodaeth o'r fath eisoes yn gyhoeddus, ni ddylid ei chyhoeddi fel arfer oni bai fod budd i'r cyhoedd sy'n fwy na'r disgwyliad teg o breifatrwydd. Mae gan unigolion hawl i sôn am eu profiadau eu hunain; ond, bydd angen i ni asesu beth yw'r goblygiadau o ran preifatrwydd i unrhyw drydydd partïon y gallent gyfeirio atynt.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.47 ac Adran 8 Gohebu ar Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.12)

Deunydd o'r Cyfryngau Cymdeithasol

7.3.9 Pan fyddwn yn cymryd fideo a delweddau o'r cyfryngau cymdeithasol a gwefannau eraill sy'n hygyrch i'r cyhoedd, gallent gyrraedd cynulleidfa ehangach. Dylem ystyried preifatrwydd y rheini sydd ynddynt, yn enwedig os nad nhw a wnaeth neu a gyhoeddodd y recordiad, ac a oes angen unrhyw gydsyniad pellach. Dylem hefyd ystyried yr effaith ddichonol os ydym yn ei aildefnyddio, yn enwedig mewn cysylltiad â digwyddiadau sy'n drist, yn ofidus neu sy'n codi cywilydd.

Lle mae'r cynnwys yn dangos unigolion sydd wedi gosod deunydd amdanyn nhw eu hunain ar y cyfryngau cymdeithasol, gall eu disgwyliad teg o breifatrwydd fod yn llai. Mae hyn yn arbennig o wir pan mae unigolyn wedi dangos ei fod yn deall yr effaith bosibl y mae gosod deunydd ar y cyfryngau cymdeithasol yn gallu ei chael ar ei breifatrwydd ei hun, neu pan na ddefnyddiwyd rheolyddion preifatrwydd. Mae'n bosibl na fydd hyn yn berthnasol i unigolion eraill sy'n ymddangos yn y deunydd yn enwedig os ydynt yn blant.

Rhaid i ni hefyd ystyried hawlfraint. O fewn y BBC, mae cyngor ar gael gan y tîm Eiddo Deallusol. Mae cwmnïau cynhyrchu annibynnol yn gyfrifol am unrhyw faterion hawlfraint yn y cynnwys y maent yn ei wneud i'r BBC.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Cyfraniadau a Gynhyrchir gan Ddefnyddwyr)

Recordio Cudd

7.3.10 Rhaid cael cyfiawnhad dros recordio cudd, sef ei fod er budd y cyhoedd. Fel arfer, dim ond i'r dibenion canlynol y byddwn yn defnyddio recordio cudd:

- er mwyn ymchwilio:
  - pan fydd tystiolaeth prima facie o ymddygiad, neu fwriad i ddangos ymddygiad, y bydd ei ddatgelu er budd y cyhoedd, a

ADRAN 7: PREIFATRWYDD

- pan fydd sail resymol i gredu bod modd cael tystiolaeth berthnasol ychwanegol i brofi'r ymddygiad, a
- pan fydd recordio'n angenrheidiol i hygyrdded a dilysrwydd y rhaglen
- er mwyn cael deunydd y tu allan i'r DU pan mae cyfreithiau gwlad yn ei gwneud yn anodd neu'n amhosibl casglu deunydd yn y ffyrdd arferol
- fel dull ymchwilio i faterion defnyddwyr, gwyddonol neu gymdeithasol er budd y cyhoedd, pan na fyddai dulliau eraill yn gallu cofnodi'r agweddau neu'r ymddygiad dan sylw yn naturiol
- at ddibenion gwneud nodiadau electronig
- at ddibenion dychan sy'n gwella dealltwriaeth neu werthfawrogiad o faterion sydd er budd y cyhoedd
- gellir defnyddio recordio cudd hefyd ar gyfer allbwn comedi ac adloniant lle mae'r recordio cudd ac unrhyw dwyll sy'n gysylltiedig yn rhan annatod o bwrpas golygyddol y cynnwys.

(Gweler Adran 8 Gohebu ar Drosedd ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol 8.3.4-8.3.6 ac 8.3.39-8.3.46)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Recordio Cudd a Ffurflenni Recordio Cudd ar-lein)

7.3.11 Mae'r technegau canlynol yn ddulliau recordio cudd a all greu perygl o dresmasu ar breifatrwydd:

- defnyddio camerâu neu ficroffonau cudd, neu unrhyw dechneg arall sydd â'r bwriad o gelu'r ffaith bod y recordio'n digwydd oddi wrth ei wrthrych
- defnyddio cyfarpar fideo clywedol yn cynnwys lensys hir, camerâu fideo bach, camerâu ffôn symudol, ffrydio byw, microffonau radio, camerâu a microffonau a wisgir am y corff a chamerâu ar ddronau
- defnyddio camera neu ficroffon a wisgir am gorff trydydd parti pan nad yw un o gynhyrchwyr cynnwys y BBC yn bresennol gyda chamerâu gweladwy
- recordio galwadau ffôn neu fideo gyda'r posibilrwydd o'u darlledu heb gydsyniad
- parhau i recordio'n fwriadol pan mae'r parti arall yn meddwl bod y recordio wedi gorffen, neu ddechrau recordio pan mae'r parti arall yn meddwl nad yw wedi dechrau

Cymeradwyo Recordio Cudd

7.3.12 Rhaid i unrhyw gynnig i recordio'n gudd, ac eithrio at ddibenion gwneud nodiadau, gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol cyn ei gymeradwyo gan y ffigwr golygyddol uwch perthnasol yn yr is-adran neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, gan y golygydd comisiynu.

ADRAN 7: PREIFATRWYDD

Mae casglu a darlledu deunydd a gafwyd drwy recordio cudd yn ddau achos posibl ar wahân o dresmasu ar breifatrwydd a rhaid cael cyfiawnhad dros y naill a'r llall. Felly mae casglu a darlledu deunydd yn ddau benderfyniad ar wahân.

Rhaid cadw cofnod o'r broses gymeradwyo, hyd yn oed os caiff y cais ei wrthod neu os na ddarllidir y deunydd a gasglwyd. Mae pob is-adran yn gyfrifol am gadw ei chofnodion ei hun am recordio cudd er mwyn galluogi'r BBC i fonitro ac adolygu'r defnydd ohono yn ei holl allbwn.

(Gweler Ffurflenni Recordio Cudd ar-lein)

Os bydd angen arfer unrhyw dwyll i gael deunydd a recordir yn gudd (heblaw cuddio cyfarpar recordio), hwnnw fydd y lleiaf sydd ei angen a dylai fod yn gymesur â'r pwnc a rhaid ei atgyfeirio i'r ffigwr golygyddol uwch perthnasol neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu.

(Gweler Adran 8 Gohebu ar Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.39-8.3.46)

Wrth feddwl am recordio'n gudd y tu allan i'r DU, dylem fod yn ymwybodol fod y cyfreithiau sy'n ymwneud â phreifatrwydd yn amrywio drwy'r byd. **Rhaid i unrhyw gynnig i gasglu deunydd yn anghyfreithlon y tu allan i'r DU drwy anwybyddu cyfreithiau preifatrwydd neu gyfreithiau tebyg eraill yn y wlad berthnasol gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol, a fydd yn ystyried y cyfiawnhad golygyddol. Rhaid ymgynghori hefyd â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.** Mae rhestr o awdurdodwyr is-adrannol ar gael yn yr adran ffurflenni ar wefan y tîm Polisi Golygyddol ac yn y fersiwn ar-lein o'r ffurflenni recordio cudd.

7.3.13 Rhaid bod cyfiawnhad ar sail budd y cyhoedd dros ailddefnyddio deunydd a recordiwyd yn gudd.

(Gweler Adran 13 Ailddefnyddio, Ailfersiynu ac Argaeledd Parhaol: 13.3.16)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Recordio Cudd)

Recordio Cudd ar gyfer Ymchwiliadau er Budd y Cyhoedd

7.3.14. Rhaid i unrhyw ymyrraeth a achosir wrth gasglu a darlledu deunydd drwy recordio cudd fod yn gymesur â'r budd i'r cyhoedd y mae'n ceisio ei sicrhau, gan ystyried y disgwyliadau teg o breifatrwydd sydd gan yr unigolion sy'n cael eu recordio. Bydd mwy o ddisgwyliadau o ran preifatrwydd mewn rhai sefyllfaoedd. Mae'r rhain yn cynnwys, ymysg eraill:

- recordio cudd mewn man preifat nad yw'r cyhoedd yn cael mynediad iddo
- recordiadau cudd o driniaethau meddygol neu ofal iechyd
- recordiadau cudd o bobl y gellir eu hadnabod sy'n galaru neu o dan straen mawr neu lle maent yn agored i niwed fel arall.

7.3.15 Rhaid i ni beidio â 'physgota' am ddeunydd, hy ymgymryd â recordio cudd wrth chwilio am droseddau neu ymddygiad gwrthgymdeithasol gan unigolion y gellir eu hadnabod, neu grŵp, lle nad oes tystiolaeth prima facie o ymddygiad o'r fath yn eu herbyn.

7.3.16 Gellir defnyddio recordio cudd fel dull o ymchwilio i faterion sy'n ymwneud â defnyddwyr, materion gwyddonol neu faterion cymdeithasol er budd y cyhoedd, lle nad oes dulliau eraill a allai gofnodi'r agweddau neu'r ymddygiad dan sylw yn naturiol. Er ei bod yn bosibl, mewn achosion o'r fath, nad oes tystiolaeth yn erbyn unigolion hysbys, bydd yn bwysig bod arwydd prima facie bod yr ymddygiad yr ymchwilir iddo'n bodoli'n gyffredinol. Dylai canlyniadau'r ymchwil gael eu cyflwyno mewn ffordd sy'n rhoi darlun teg a chywir o'r ymchwil. Fel arfer, dylid cael cydsyniad ôl-weithredol gan unigolion neu sefydliadau sydd i'w dangos yn ein cynnwys, neu dylid celu eu hunaniaeth mewn ffordd briodol. **Rhaid i unrhyw gynnydd i enwi unigolion neu sefydliadau a recordiwyd yn gudd ar gyfer ymchwil defnyddwyr, gwyddonol neu gymdeithasol heb eu cydsyniad gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol a fydd yn ystyried y budd i'r cyhoedd sydd yn eu henwi a rhwymedigaethau'r BBC o ran tegwch.**

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Recordio Cudd)

Recordio Cudd ar gyfer Comedi ac Adloniant

7.3.17 Gellir cyfiawnhau defnyddio dulliau cudd o recordio deunydd at ddibenion comedi neu adloniant yn unig os yw'n rhan annatod o'r adloniant ac nad yw'n golygu tresmasu'n sylweddol ar breifatrwydd mewn modd sy'n achosi annifyrrwch, gofid neu gywilydd sylweddol. Os bydd pobl yn sylweddoli eu bod yn cael eu recordio drwy ddull cudd ac yn gofyn i ni beidio, rhaid i ni wneud hynny.

7.3.18 Yn dilyn casglu'r recordiadau, rhaid cael cydsyniad y bobl sy'n ymddangos yn amlwg ynddynt cyn darlledu'r deunydd, neu rhaid celu eu hunaniaeth mewn ffordd briodol. Os gallai'r recordiad beri annifyrrwch i unigolion eraill y gellir eu hadnabod sydd wedi'u dal gan y camera ond sydd heb roi cydsyniad, rhaid celu eu hunaniaeth hwythau.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.32)

7.3.19 Pan fydd rhywun y gellir ei adnabod wedi cael ei recordio'n gudd yn ystod galwad ffôn neu fideo at ddibenion comedi neu adloniant, rhaid iddo roi ei gydsyniad cyn darlledu'r alwad.

7.3.20 **Rhaid i unrhyw gynnydd i gynnwys pobl y gellir eu hadnabod mewn darllediad byw at ddibenion comedi neu adloniant yn ddiarwybod iddynt, boed hynny ar ffurf ymddangosiad personol neu drwy siarad â nhw dros y ffôn, gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol ar y dechrau.**

Recordiadau Cudd a Gafwyd gan Drydydd Partïon

7.3.21 Pan gynigir recordiadau cudd i ni sydd wedi'u gwneud gan eraill, dylem ystyried a fyddai'r BBC, o dan amgylchiadau tebyg, wedi barnu bod cyfiawnhad dros wneud y recordiad. Os credir na fuasai cyfiawnhad dros gasglu'r deunydd, ni ddylid ei ddarlledu fel arfer. **Rhaid i unrhyw gynnydd i ddefnyddio recordiadau cudd a wnaed gan eraill gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol cyn ei gymeradwyo gan ffigwr golygyddol uwch neu, yn**

achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, gan y golygydd comisiynu. Pe na bai'r BBC wedi barnu bod cyfiawnhad dros gasglu'r deunydd o dan amgylchiadau tebyg, rhaid atgyfeirio'r cynnig i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol, a fydd yn ystyried a yw'r budd i'r cyhoedd o'i ddarlledu yn bwysicach nag unrhyw bryderon am y ffordd y cafwyd ef.

Gwneud Nodiadau Electronig

7.3.22 Wrth recordio sgysiau er mwyn gwneud nodiadau, dylem wneud hynny'n agored fel arfer ac ar ôl cael cydsyniad y parti arall, neu bydd perygl i ni dresmasu ar breifatrwydd.

Fodd bynnag, lle na fyddai'n bosibl gwneud hynny'n agored a lle mae cyfiawnhad golygyddol drosto, gallwn recordio ein sgysiau ar ffurf glywedol a fideo heb gael cydsyniad neu gymeradwyaeth i recordio cudd. Rhaid i recordiadau o'r fath fod ar gyfer nodiadau ac ymchwil, nid darlledu. Enghreifftiau o'r cyfiawnhad golygyddol dros wneud hyn yw sicrhau bod ein gohebu'n gywir, uniondeb wrth wneud rhaglenni, ac i'n galluogi i gasglu tystiolaeth i amddiffyn y BBC rhag achosion cyfreithiol neu gwynion posibl. Lle mae'n ymarferol gwneud hynny, dylid cadw cofnod a wnaed ar y pryd o'r cyfiawnhad dros wneud y recordiad.

(Gweler Adran 3 Cywirdeb: 3.3.15)

7.3.23 Ni fyddwn fel arfer yn darlledu unrhyw recordiadau, yn cynnwys galwadau ffôn, a wnaed yn wreiddiol ar gyfer gwneud nodiadau. Rhaid i unrhyw gynnig i ddarlledu, heb gydsyniad, recordiadau a wnaed yn wreiddiol i ddibenion gwneud nodiadau gael ei gymeradwyo gan y Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol. Dim ond mewn amgylchiadau eithriadol y rhoddir caniatâd i ddarlledu deunydd a gasglwyd fel hyn.

Gall amgylchiadau o'r fath gynnwys y canlynol:

- y recordiadau yw'r unig ffordd i brofi'r drwgweithredu ac
- ni ellir ail-wneud y recordiadau.

Dyfeisiau Recordio Anamlwg

Camerâu a Microffonau a Wisgir am y Corff sy'n cael eu defnyddio gan Drydydd Partion, yn cynnwys Anifeiliaid

7.3.24 Rhaid i unrhyw gynnig i ddarparu camerâu a microffonau i'w gwisgo am y corff i drydydd partion lle byddai gwneud hynny'n gallu tresmasu ar breifatrwydd unigolyn neu lle mae'r trydydd parti'n mynd i mewn i eiddo preifat heb ganiatâd gael ei atgyfeirio ymlaen llaw i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol a fydd yn ystyried:

- y budd sydd i'r cyhoedd o ddeunydd a gesglir fel hyn
- pa fesurau a gymerwyd i sicrhau nad oes unrhyw dresmasu ar breifatrwydd na ellir ei gyfiawnhau
- a oes darpariaeth dechnegol ddigonol i sicrhau bod y cyfarpar recordio o dan reolaeth y BBC.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.40)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Camerâu a Microffonau a Wisgir am y Corff)

Dronau

7.3.25 Rhaid i unrhyw gynnig i gasglu deunydd drwy ddefnyddio drôn gael ei atgyfeirio i ffigur golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a fydd yn ystyried:

- y budd sydd i'r cyhoedd o ddeunydd a gesglir fel hyn
- ystyriaethau o ran diogelwch wrth ddefnyddio dronau
- a oes mesurau digonol i atal tresmasu ar breifatrwydd heb gyfiawnhad.

Pan fydd unigolion y gellir eu hadnabod yn cael eu ffilmio heb gydsyniad ac y byddai hynny'n tresmasu ar breifatrwydd unigolyn, fel arfer dylid ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

Fel arfer, ni ddylid defnyddio dronau i adnabod unigolion heb eu cydsyniad, nac i dynnu lluniau agos o gartrefi preifat, gerddi preifat, rhannau preifat o swyddfeydd a lleoedd tebyg heb gydsyniad y perchennog, oni bai fod modd eu gweld o fan cyhoeddus neu fod budd i'r cyhoedd sy'n bwysicach nag unrhyw ddisgwyliadau teg o breifatrwydd. Ni ddylid dangos lluniau a dynnwyd o ddrôn sy'n datgelu union leoliad cartref neu deulu rhywun heb gael caniatâd, oni bai fod budd i'r cyhoedd sy'n bwysicach nag unrhyw ddisgwyliadau teg o breifatrwydd.

Mae dronau'n cael eu rheoleiddio gan yr Awdurdod Hedfan Sifil ac yn destun ystyriaethau diogelwch.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Defnyddio Dronau)

Cyfarpar Recordio heb Neb i Ofalu Amdano

7.3.26 Rhaid i unrhyw gynnig i adael cyfarpar recordio heb neb i ofalu amdano ar eiddo preifat heb gydsyniad y meddiannydd gael ei atgyfeirio i'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni a'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol, a fydd yn ystyried:

- a yw'r budd i'r cyhoedd yn y deunydd a recordir yn bwysicach na'r disgwyliadau rhesymol o breifatrwydd sydd gan bawb sydd yn y recordiad
- a oes mesurau digonol i atal tresmasu ar breifatrwydd heb gyfiawnhad.

Dyfeisiau Tracio

7.3.27 Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio dyfais tracio lle byddai'n tresmasu ar breifatrwydd unigolyn gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol, a fydd yn ystyried:

- a yw'r budd i'r cyhoedd yn y data a recordir yn bwysicach na'r disgwyliadau rhesymol o breifatrwydd sydd gan bawb a gaiff eu tracio

- a oes mesurau digonol ar waith i atal tresmasu ar breifatrwydd heb gyfiawnhad.

Deunydd o Ddyfeisiau Recordio Anamlwg a Ddarperir gan Drydydd Partion

7.3.28 Gall deunydd o'r fath gynnwys lluniau a recordiwyd gan y cyhoedd, y gwasanaethau brys neu gan grwpiau eraill sydd â chamêâu a wisgir am y corff, dronau, teledu cylch cyfyng neu we-gamêâu sefydlog, ffonau symudol neu ddyfeisiau personol anamlwg eraill. Pan ddefnyddir deunydd o'r fath, rhaid cael cyfiawnhad golygydd dros ei ddefnyddio, a'i labelu'n briodol. Dylem gymryd camau rhesymol i wirio lluniau o'r fath ac ystyried materion cysylltiedig â niwed a thramgwydd ac unrhyw dresmasu ar breifatrwydd, yn cynnwys recordio cudd. Gall y lluniau godi materion cyfreithiol hefyd fel tresmasu, difenwi, dirmyg llys neu ddiogelu data.

Os oes lle i gredu bod y deunydd a gafwyd o ddyfeisiau recordio anamlwg wedi'i gael drwy recordio cudd, gweler Recordiadau Cudd a Gafwyd gan Drydydd Partion.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.21)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Defnyddio Dronau; a Chamêâu a Meicroffonau a Wisgir am y Corff)

Ffrydio Byw

7.3.29 Mae ffrydio byw - sef darlledu deunydd fideo neu glywedol ar y Rhynggrwyd neu ar y cyfryngau cymdeithasol, wrth i ddigwyddiadau ddatblygu - yr un fath â darlledu byw. Mae'n galluogi ein cynulleidfaoedd i gael gafael ar gynnwys mewn amser real. Gellir dangos deunydd drwy ffrydio byw o leoliadau pell drwy ddyfeisiau fel gwe-gamêâu neu gamêâu ffôn symudol. Er y gall cynulleidfaoedd ddisgwyl cael eu ffilmio ar ddyfais symudol, mae'n bosibl na fyddant yn rhagweld y bydd yr hyn a gaiff ei ffilmio yn cael ei ddarlledu'n fyw hefyd.

Dim ond lle mae cyfiawnhad golygyddol dros wneud hynny y dylai'r BBC ddefnyddio ffrydio byw. Dylid dod â'r ffrydio byw i ben pan fydd ei bwrpas wedi'i gyflawni.

Dylai'r BBC gadw cyfrifoldeb golygyddol am fonitro'r allbwn o ffrydio byw, heb ystyried pwy sy'n ei ddarparu neu sy'n berchen arno. Dylai lefel y monitro fod yn briodol i'r cynnwys tebygol. Fel arfer dylai cynhyrchydd fod mewn sefyllfa i allu torri'r ffrwd fyw os bydd angen gwneud hynny.

Os ydym yn dangos lluniau wedi'u recordio o ffrwd fyw, dylem ei gwneud yn glir nad ydynt yn fyw.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.11 ac Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.8)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Dolenni a Ffrydiau)

Ffrydio Byw o Stiwdio

7.3.30 Lle rydym yn darparu ffrydio byw o stiwdio ar ran y BBC, dylid rhybuddio gwesteion ymlaen llaw o hynny. Mae hyn yn bwysig iawn i westeion ar y radio na fyddent yn disgwyl

cael eu gweld. Os bydd gwesteion radio yn gwrthod ymddangos mewn ffrwd fyw, yna dylem barchu eu dymuniadau fel arfer.

Ffrydio Byw yn Gyhoeddus

7.3.31 Pan fydd y BBC yn darparu ffrwd fyw o fannau y mae'r cyhoedd yn cael mynediad iddynt fel arfer a lle mae'n debygol y bydd modd adnabod unigolion, er enghraifft, am fod y ffrwd fyw yn darlledu lluniau digon manwl, dylem gymryd camau rhesymol i rybuddio pobl bod y BBC yn dangos ffrwd fyw. Mewn digwyddiad byw, darllediad allanol neu eu tebyg, gellir gwneud hyn drwy osod hysbysiadau y tu allan i'r lleoliad a llinell o wybodaeth ar unrhyw bosteri neu docynnau, bod ffrydio byw ar waith. Os yw'r ffrydio byw yn digwydd mewn man cyhoeddus, fel stryd neu barc, dylid rhoi rhybudd clir ar hysbysiad gerllaw a, pan fo'n ymarferol, gwneud cyhoeddiadau. Yn achos digwyddiadau yn y newyddion, mae'n bosibl y bydd y ffaith bod cerbydau newyddion a/neu gyfarpar darlledu i'w gweld yn ddigon i ddangos hyn.

Ffrydio Byw Anamlwg yn Gyhoeddus

7.3.32 Rhaid i unrhyw gynnig i ddarlledu ffrwd fyw heb dynnu sylw pobl sy'n ymddangos ynddi at y darllediad gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol, a fydd yn ystyried:

- pa mor gryf yw'r cyfiawnhad golygyddol dros ohebu ar y digwyddiad dan sylw
- a yw budd y cyhoedd yn cyfiawnhau ffilmio heb roi gwybod i'r rheini y gallai'r ffilmio dresmasu ar eu preifatrwydd
- y disgwyliad teg o breifatrwydd sydd gan y rheini a fyddai'n cael eu dangos
- a yw'r budd i'r cyhoedd sydd yn y digwyddiad mor fawr fel bod y budd o'i ddarlledu'n fyw yn fwy na'r risgiau dichonol mewn allbwn byw, fel ystyriaethau o ran tresmasu ar breifatrwydd ac achosi niwed a thramgwydd.

Teledu Cylch Cyfyng, Recordiadau a Ffrydiau Byw gan Drydydd Parti

7.3.33 Gall ystyriaethau ychwanegol godi yng nghyswllt recordiadau a ffrydiau byw a ddarperir gan eraill, fel cywirdeb, anhysbysrwydd, tramgwyddo, difenwi, dirmyg llys, tresmasu neu ddiogelu data. Mae cynnwys o'r fath yn cwmpasu lluniau teledu cylch cyfyng, deunydd o ffrydiau byw, gwe-gamerâu a recordiadau a ddarperir gan y gwasanaethau brys (yn cynnwys galwadau 999), Tollau Tramor a Chartref, neu awdurdodau cyhoeddus eraill, sefydliadau neu unigolion.

Ym mhob achos, dylem ymchwilio i gael gwybod o ble y daeth ac ystyried a yw'n gyfystyr â recordiad cudd cyn penderfynu ei ddarlledu.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.21, Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.8, Adran 16 Perthnasoedd Allanol ac Ariannu: 16.3.17-16.3.18 ac Adran 17 Cystadlaethau, Pleidleisiau a Rhyngweithio: 17.3.53)

Ymchwilywyr Preifat

7.3.34 Fel arfer dylem ymgymryd â'r holl dasgau sy'n gysylltiedig â newyddiadura ymchwiliol ein hunain. Gellir defnyddio ymchwilywyr preifat os ydynt yn gallu cynnig cysylltiadau neu sgiliau arbenigol neu os yw'n fwy cost-effeithiol cyflogi is-gontractwr arbenigol, er enghraifft, i gadw gwyliadwriaeth, i gadarnhau lle mae unigolyn. Rhaid cael cyfiawnhad ar sail budd y cyhoedd i'w defnyddio. **Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio ymchwilydd preifat gael ei gymeradwyo gan ffigwr golygyddol uwch a all ymgynghori â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol cyn mynd ymlaen.** Rhaid i'r ffigwr golygyddol uwch gofnodi'r penderfyniad a'i bwrpas. Mae'n bwysig bod yr adran sy'n comisiynu'r gweithgarwch yn cadw'r cofnodion hyn.

Mae'n bwysig bod yr holl ymchwilywyr preifat sy'n helpu mewn ymchwiliadau yn dilyn y safonau a bennwyd yn y Canllawiau Golygyddol bob amser. Cyfrifoldeb y ffigwr golygyddol uwch yw sicrhau eu bod yn gwneud hyn. **Rhaid i unrhyw gynnig bod ymchwilydd preifat sy'n gweithredu ar ran y BBC yn torri'r Canllawiau Golygyddol neu, fel eithriad, yn torri'r gyfraith wrth gynnal ymchwiliad gael ei gymeradwyo ymlaen llaw gan ffigwr golygyddol uwch, a rhaid iddo yntau ymgynghori â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol cyn cymeradwyo. Rhaid ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni hefyd os credir bod posibilrwydd y caiff y gyfraith ei thorri.** Bydd angen dangos cyfiawnhad er budd y cyhoedd yng nghyswllt unrhyw gynnig o'r fath.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Defnyddio Ymchwilywyr Preifat)

Ceisio Cyf-weld yn Ddirybudd

7.3.35 Ystyr cyf-weld yn ddirybudd yw dod wyneb yn wyneb ac yna recordio, neu geisio recordio, cyfweiliad, neu ddatgan bod galwad ffôn, galwad fideo, sgwrs intercom neu eu tebyg yn cael ei recordio, heb roi rhybudd ymlaen llaw ac er mwyn ei ddefnyddio yn ein cynnwys. Gall olygu tresmasu ar breifatrwydd sy'n galw am gyfiawnhad er budd y cyhoedd.

Nid yw cyfweiliadau dirybudd yn cynnwys cyfweiliadau vox pop. Hefyd, nid oes bwriad yn y canllawiau ar gyf-weld yn ddirybudd sy'n dilyn i atal casglu deunydd mewn ffordd deg ar gyfer yr agenda newyddion ddyddiol, at ddibenion ymchwil neu ar gyfer allbwn comedi neu adloniant.

Ceisio Cyf-weld yn Ddirybudd ar ôl Cysylltu Ymlaen Llaw ar gyfer Ymchwiliadau er Budd y Cyhoedd

7.3.36 **Rhaid i unrhyw gynnig i geisio cyf-weld yn ddirybudd, wyneb yn wyneb neu dros y ffôn, lle rydym wedi ceisio trefnu apwyntiad i gyf-weld yr unigolyn neu'r sefydliad dan sylw, gael ei gymeradwyo gan ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, gan y golygydd comisiynu.**

Ni fydd hyn yn cael ei gymeradwyo fel arfer oni bai fod budd i'r cyhoedd neu fod rôl unigolyn yn ei wneud yn atebol i'r cyhoedd ac oni bai fod un neu ragor o'r rhesymau canlynol yn berthnasol:

- bod gwrthrych y cyfweiliad dirybudd arfaethedig wedi methu ag ymateb i geisiadau am gyfweiliad mewn cysylltiad â'r drwgweithredu honedig

ADRAN 7: PREIFATRWYDD

- bod cais am gyfweiliad wedi'i wrthod dro ar ôl tro heb reswm da ac un ai bod honiadau sylweddol o ddrwgweithredu wedi'u hosgoi neu fod cwestiynau i unigolyn mewn rôl sy'n atebol i'r cyhoedd wedi'u hosgoi dro ar ôl tro
- bod hanes o fethu ag ymateb i geisiadau am gyfweiliad neu o wrthod cyfweiliad.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.38-6.3.41)

Dylai cynigion am geisio cyf-weld yn ddirybudd fod yn gymesur ac er budd y cyhoedd. Dylid ystyried diogelwch staff cynhyrchu a'r perygl o dresmasu ar breifatrwydd trydydd partïon. Fel arfer, ni ddylem geisio cyf-weld partneriaid, plant nac aelodau eraill o'r teulu neu gyflogeion eraill yn ddirybudd, nac yn eu gŵydd.

Ceisio Cyf-weld yn Ddirybudd Heb Gysylltu Ymlaen Llaw ar gyfer Ymchwiliadau er Budd y Cyhoedd

7.3.37 Rhaid i unrhyw gynnig i geisio cyf-weld unigolyn neu sefydliad yn ddirybudd, wyneb yn wyneb neu dros y ffôn, lle nad ydym wedi ceisio trefnu apwyntiad i'w gyf-weld cyn hynny, gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol cyn ei gymeradwyo gan ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, gan y golygydd comisiynu a rhaid cadw cofnod ysgrifenedig o'r penderfyniad. Nid yw hyn yn berthnasol i gasglu deunydd ar gyfer yr agenda newyddion ddyddiol.

Y materion i'w hystyried yw:

- bod tystiolaeth glir o droseddu neu ddrwgweithredu sylweddol, ac
- nad yw wedi bod yn bosibl gofyn am gyfweiliad, neu
- fod rheswm i gredu y bydd ymchwiliad yn cael ei lesteirio neu honiadau'n cael eu hosgoi (er enghraifft, am fod gwrthrych yr ymchwiliad yn debygol o dorri cysylltiad) os cysylltir ymlaen llaw, neu
- nad oes disgwyliad rhesymol y ceir ymateb
- er mwyn dychan er budd y cyhoedd.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.38-6.3.41)

Recordiadau Cudd o Gyfweiliadau Dirybudd

7.3.38 Ni ddylai cyfweiliadau dirybudd gael eu recordio drwy ddull cudd fel arfer. Rhaid cael cytundeb y Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol i unrhyw gynnig i recordio cyfweiliad dirybudd ag unigolyn yn gudd. Dim ond o dan amgylchiadau eithriadol iawn y rhoddir caniatâd i gasglu deunydd fel hyn a rhaid iddo fod er budd y cyhoedd.

Rhaid cadw cofnod o'r broses gymeradwyo fel sy'n arferol yng nghyswllt recordio cudd.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.38-6.3.41, Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.10-7.3.12)

Ceisio Cyf-weld yn Ddirybudd ar gyfer Comedi ac Adloniant

7.3.39 Fel arfer, dylai unrhyw gynnig i geisio cyf-weld yn ddirybudd, wyneb yn wyneb neu dros y ffôn, i ddibenion comedi neu adloniant gael ei gymeradwyo ymlaen llaw gan ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, gan y golygydd comisiynu. Dylid ymgynghori hefyd â'r tîm Polisi Golygyddol. Fel arfer dylid cael cydsyniad pobl a gyfwelir yn ddirybudd cyn darlledu'r deunydd oni bai fod eu hunaniaeth wedi'i chelu.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.26-6.3.30 a 6.3.45-6.3.47)

Dilyn Cyrchoedd

7.3.40 Wrth ddilyn cyrch, byddwn yn mynd gyda swyddogion heddlu, tollau, mewnfudo, iechyd yr amgylchedd neu gyrff eraill i'w gwyllo'n gweithio ar ran awdurdodau cyhoeddus. Ni ddylem ddilyn cyrchoedd oni bai fod budd i'r cyhoedd yn hynny ac ar ôl ystyried materion golygyddol a chyfreithiol, yn cynnwys preifatrwydd, cydsyniad a thresmasu.

Pan fyddwn yn dilyn cyrch ar eiddo preifat, dylem fel arfer:

- sicrhau bod pawb sy'n bresennol yn deall ein bod yn recordio ar ran y BBC cyn gynted ag y bo'n ymarferol gwneud hynny
- stopio recordio os bydd y meddiannydd cyfreithiol yn gofyn i ni wneud hynny
- gadael ar unwaith os bydd y perchennog, y meddiannydd cyfreithiol neu berson sy'n gweithredu o dan eu hawdurdod yn gofyn i ni wneud hynny

Mae eithriadau, er enghraifft, pan fydd gennym reswm i gredu bod ymddygiad anghyfreithlon neu wrthgymdeithasol difrifol yn cael ei ddatgelu, a bod cyfiawnhad ar sail budd y cyhoedd dros barhau i recordio neu i fod yn bresennol.

Fel arfer, dylid ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol a'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni ynghylch cynigion i ddilyn cyrchoedd.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.5, Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.32-6.3.37 ac Adran 8 Gohebu ar Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.12)

Gohebu ar Farwolaeth, Dioddefaint a Gofid

7.3.41 Rhaid i ni bob amser gydbwysu'r budd i'r cyhoedd o ohebu'n llawn a chywir â'r angen i fod yn dosturiol ac osgoi tresmasu ar breifatrwydd heb gyfiawnhad pan fyddwn yn gohebu ar ddamweiniau, trychinebau, cythrwfl, trais yn erbyn unigolion neu ryfel.

Rhaid i ni ystyried y cyfiawnhad golygyddol dros ddangos deunydd graffig neu ymyrgar o ddioddefaint a gofid pobl. Pan fydd criwiau sy'n cyrraedd lleoliad trychineb neu argyfwng o dan bwysau sy'n ei gwneud yn anodd penderfynu a yw recordiad yn tresmasu ar breifatrwydd heb gyfiawnhad, byddant yn aml yn recordio cymaint o ddeunydd â phosibl. Fodd bynnag, mewn sefyllfa o'r fath, rhaid cymryd gofal i asesu unrhyw oblygiadau o ran preifatrwydd cyn darlledu. Mae'n bwysig na fydd gofynion darlledu byw a defnyddio lluniau'n gyflym, yn cynnwys y rheini o gyfryngau cymdeithasol, yn drech nag ystyriaethau am breifatrwydd y rheini sy'n dioddef neu'n profi gofid.

ADRAN 7: PREIFATRWYDD

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.1-5.3.5 a 5.3.27-5.3.31 ac Adran 11 Rhyfel, Terfysgaeth ac Argyfyngau: 11.3.7)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Argyfyngau Meddygol)

7.3.42 Yn union ar ôl digwyddiad lle cafwyd marwolaeth, dioddefaint neu ofid, mae cyfiawnhad fel arfer dros ddefnyddio deunydd mwy graffig er mwyn rhoi disgrifiad rhesymol o'r arswyd a brofwyd. Fodd bynnag, wrth i'r stori ddatblygu, gall fod yn fwy anodd cyfiawnhau parhau i ddefnyddio deunydd o'r fath. Yn ddiweddarach, pan ystyrir y stori mewn cyd-destun hanesyddol cyfoes neu, er enghraifft, wrth nodi'r dyddiad yr oedd wedi digwydd, efallai y bydd cyfiawnhad golygyddol dros ddefnyddio'r deunydd eto.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.27-5.3.31 a 5.3.11 ac Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.46)

7.3.43 Fel arfer dylem ofyn am gyfweiliadau â phobl sydd wedi'u hanafu neu sy'n galaru ar ôl damwain neu drychineb drwy gysylltu â nhw drwy eu ffrindiau, perthnasau neu gynghorwyr. Ni ddylem:

- roi pwysau arnynt i roi cyfweiliadau
- aflonyddu arnynt drwy geisio cysylltu â nhw dro ar ôl tro drwy alwadau ffôn, negeseuon e-bost, negeseuon testun neu negeseuon ar y cyfryngau cymdeithasol neu drwy guro ar eu drws
- aros ar eu heiddo os gofynnir i ni adael
- eu dilyn, fel arfer, os byddant yn symud ymlaen.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.6-6.3.10)

7.3.44 Fodd bynnag, mae'n bwysig na fyddwn yn sensora ein gohebu yn anfwriadol. Er enghraifft, mae'r graddau y mae darlledu mynegiant cyhoeddus o alar yn cael ei weld yn ymyrraeth annerbyniol yn amrywio drwy'r byd. Rhaid i ni ystyried disgwyliadau'r bobl rydym yn eu recordio yn ogystal â disgwyliadau ein cynulleidfa. Nid yw lluniau o alar dwys yn debygol o dramgwyddo neu beri gofid i'r dioddefwyr a'r perthnasau hynny a roddodd eu cydsyniad i gael eu recordio, ond byddent yn gallu digio neu gynhyrfu rhai yn ein cynulleidfa. Wrth gyflwyno lluniau o ofid neu ddioddefaint enbyd, byddai geiriau i egluro amgylchiadau eu casglu yn gallu helpu i osgoi camddealltwriaeth a thramgwydd.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: Disgwyliadau'r Gynulleidfa 5.3.1-5.3.5)

7.3.45 Dim ond ar ôl cael cydsyniad y teulu y dylem fel arfer recordio angladdau preifat. Rhaid bod budd clir i'r cyhoedd os ydym yn penderfynu mynd ymlaen yn groes i geisiadau am breifatrwydd.

Ailedrych ar Ddigwyddiadau'r Gorffennol

7.3.46 Rhaid i ni ystyried a oes disgwyliad teg o breifatrwydd gan ddiodefwyr a pherthnasau sy'n parhau'n fyw pan fyddwn yn ystyried edrych ar ddigwyddiadau yn y gorffennol a oedd yn cynnwys dioddefaint a thrawma. Mae hyn yn berthnasol hyd yn oed os

oedd y digwyddiadau neu'r deunydd sydd i'w ddefnyddio yn rhai cyhoeddus ar un adeg. Dylem ystyried graddfa a lleoliad y digwyddiad gwreiddiol a'r amser sydd wedi mynd heibio ers hynny. Hyd y gellir gwneud hynny'n rhesymol, dylai dioddefwyr sy'n parhau'n fyw neu deuluoedd agos i bobl ymadawedig a welir yn y rhaglen gael eu hysbysu fel arfer am ein cynlluniau. Ni ddylem fynd ymlaen yn groes i unrhyw wrthwynebiadau rhesymol gan y rheini sy'n gysylltiedig oni bai fod ystyriaethau o ran budd y cyhoedd yn bwysicach.

(Gweler Adran 13 Ailddefnyddio, Ailfersiynu ac Argaeledd Parhaol: 13.3.11-13.3.16 ac Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.42)

Gwybodaeth Bersonol

7.3.47 Wrth gasglu gwybodaeth bersonol, rhaid gwneud hynny'n unol â deddfwriaeth diogelu data a pholisïau'r BBC ar ddiogelu data³. Dylem gymryd gofal wrth gasglu gwybodaeth bersonol gan blant o dan 13 oed. Gall hyn alw am 'gydsyniad rhieni' y gellir ei gadarnhau.

(Gweler Adran 9 Plant a Phobl Ifanc fel Cyfranwyr: 9.3.11 a 9.3.14)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Rhyngweithio â Phlant a Phobl Ifanc Ar-lein)

7.3.48 Fel arfer ni ddylai gwybodaeth bersonol am gyfranwyr a chyfranwyr dichonol fod ar gael i'w gweld gan adrannau eraill y tu allan i'r maes cynhyrchu sydd wedi'i chasglu. Dylai unrhyw gynnig i wneud eithriad gael ei atgyfeirio i'r tîm Hawliau Gwybodaeth. Rhaid storio manylion cyfranwyr yn ddiogel a pheidio â'u dal yn hwy na thra bo diben dilys i hynny.

7.3.49 Fel arfer ni ddylid rhoi manylion personol, sylwadau neu wybodaeth bersonol arall cyfranwyr sy'n oedolion i drydydd parti heb i'r cyfrannwr gael gwybod, oni bai fod gofyniad cyfreithiol i wneud hynny. Lle mae hyn yn hanfodol, dylid ei atgyfeirio i sylw ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a all ddymuno ymgynghori â'r tîm Hawliau Gwybodaeth cyn mynd ymlaen. Dylid gwneud contract sy'n ei gwneud yn ofynnol bod y trydydd parti'n defnyddio'r wybodaeth i'r diben a gytunwyd rhwng y BBC a'r trydydd parti yn unig.

7.3.50 Rhaid i unrhyw gais gan awdurdod cyhoeddus am wybodaeth bersonol cyfrannwr gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol a'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni cyn ymateb.

(Gweler Adran 13 Ailddefnyddio, Ailfersiynu ac Argaeledd Parhaol: 13.3.31-13.3.35)

7.3.51 Rhaid i unrhyw gynnig i gasglu gwybodaeth bersonol ar un o wefannau Gwasanaethau Cyhoeddus y BBC a allai gael ei datgelu i drydydd parti, yn cynnwys Gwasanaethau Masnachol y BBC, gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a all ddymuno ymgynghori â'r tîm Hawliau Gwybodaeth a thîm Masnachu Teg y BBC.

7.3.52 Rhaid i unrhyw gynnig i ddatgelu gwybodaeth bersonol rhywun dan 18 oed i drydydd parti heb ei gydsyniad gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos

---

³Gweler y Llawlyfr Diogelu Data: mae hwn ar gael ar Gateway at ddefnydd staff y BBC neu drwy olygyddion comisiynu yng nghyswllt cynhyrchwyr annibynnol; a Pholisi Preifatrwydd a Chwcis y BBC.

cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a ddylai ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol, y tîm Amddiffyn a Diogelu Plant a'r tîm Hawliau Gwybodaeth. Ni roddir cymeradwyaeth fel arfer oni bai:

- bod rhesymau cysylltiedig â diogelu ac amddiffyn plant dros wneud hynny neu
- bod budd i'r cyhoedd sy'n bwysicach na'r disgwyliadau o breifatrwydd neu
- bod gofyniad cyfreithiol i ddarparu'r wybodaeth.

(Gweler Adran 9 Plant a Phobl Ifanc fel Cyfranwyr: 9.3.11)

Pobl Ar Goll

7.3.53 Weithiau bydd y BBC yn gohebu ar bobl sydd ar goll drwy ddarlledu manylion a ddarparwyd gan berthnasau, ffrindiau a'r heddlu. Fodd bynnag, dylem gymryd cyfrifoldeb golygyddol am y cynnwys a bod yn ymwybodol nad yw pob person sydd ar goll yn dymuno cael ei ganfod. Os oes gwybodaeth y gall y person sydd ar goll ei hystyried yn breifat, yn destun cywilydd neu ofid, gall fod yn briodol i ni ei dal yn ôl.

(Gweler Adran 13 Ailddefnyddio, Ailfersiynu ac Argaeledd Parhaol: 13.3.22-13.3.28)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Pobl ar Goll)